

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens

nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk

D252642867

Datum 7 oktober 2025
Onderwerp Voortgangsbrief energietransitie nr. 8

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de achtste voortgangsbrief over de energietransitie. Naar aanleiding van het initiatief-raadsvoorstel rekenkamerrapport 'De knop om, lessen voor de energietransitie' is afgesproken dat u jaarlijks een voortgangsrapportage over de energietransitie ontvangt.

De energietransitie in Nederland is nog steeds in volle gang en ook in Nijmegen is het afgelopen jaar veel gebeurd. Zo hebben we met de oprichting van Nijmegen Warmte, de aanbesteding van de lokale isolatieaanpak en start van de energieaanpak bij MKB-bedrijven belangrijke mijlpalen behaald.

We gaan eerst in op stand van zaken van wetgeving die voor gemeenten belangrijk is. Vervolgens beschrijven we welke stappen we op lokaal niveau hebben gezet sinds eind 2024. Dit doen we aan de hand van onze aanpak via 3 sporen:

1. Deelopgave Besparen: energiebesparing bij huishoudens en het isoleren van woningen;
2. Deelopgave Warmte: het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving;
3. Deelopgave Energie & Bedrijven: duurzame opwek, aanpak van netcongestie, lokale energiesystemen en energietransitie bij bedrijven.

Bij deze brief ontvangt u de klimaat- en energiemonitor 2024. In deze monitor is de ontwikkeling van directe CO₂-uitstoot als gevolg van energiegebruik (gas en elektriciteit) in Nijmegen (scope 1 en 2) opgenomen.

In de voortgangsbrief beantwoorden we tot slot de motie 'Voorkom een klimaatwaterbedeffect; houd rekening met scope 3 uitstoot', waarvan beslispoint 2, 4 en 5 bij de behandeling van de Lokale Energie Strategie op 29 januari 2025 door de raad zijn aangenomen.

Nieuwe wetgeving

Sinds de vorige voortgangsbrief zijn diverse wetten aangenomen met een lange voorgeschiedenis. Deze wetten geven ons meer handvatten voor de uitvoering van de energietransitie.

Wet collectieve warmte (Wcw)

Op 3 juli 2025 is de Wet collectieve warmte (Wcw) aangenomen door de Tweede Kamer. De Wet collectieve warmte regelt onder meer dat warmtebedrijven voortaan in meerderheid in handen van de publieke partijen zijn. Het regelt ook de bescherming van consumenten, de prijs van warmte (op kosten gebaseerd) en stelt eisen aan de verduurzaming van de productie en levering van warmte. Als in het najaar van 2025 ook de Eerste Kamer instemt met de Wcw, is de verwachting dat de wet in 2026 gefaseerd wordt ingevoerd.

Wet en besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw en Bgiw)

De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) is op 10 december 2024 vastgesteld door de Eerste Kamer. Met deze wet krijgen gemeenten een aanwijsbevoegdheid: de mogelijkheid om gebieden aan te wijzen die voor een bepaalde datum overgaan op een duurzaam alternatief voor aardgas mits gemeenten voldoen aan een aantal voorwaarden, zoals betaalbaarheid en zorgvuldige participatie. Ook moet er een redelijke termijn zitten tussen het aanwijzen van een gebied en het daadwerkelijk overgaan op de duurzame warmtebron. De richtlijn hiervoor is 8 jaar. Bewoners en gebouweigenaren blijven de optie houden om een eigen keuze te maken; zij zijn niet verplicht om de voorkeursoptie van de gemeente te volgen. Ter uitwerking van de Wgiw is op 7 juli 2025 de Bgiw aangeboden aan de Tweede Kamer.

Energiewet

Ook de Energiewet is op 10 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer. De Energiewet vervangt de Elektriciteits- en de Gaswet en bevat regels voor transport en levering van gas en elektriciteit. Er staan bepalingen in over de transitie naar schonere en hernieuwbare bronnen van energie en over bescherming van consumenten. De Energiewet biedt meer mogelijkheden om het volle stroomnet flexibel te gebruiken. De nieuwe wet sluit zo beter aan bij het energiesysteem van de toekomst met meer duurzame lokale energieproductie, opslag en gebruik. Een voorbeeld is dat mensen en bedrijven nu zelf actief kunnen worden op de energiemarkt en energie kunnen delen, bijvoorbeeld via energiegemeenschappen die zelfgeproduceerde elektriciteit verkopen en leveren. Ook maakt de wet gezamenlijk gebruik van een aansluiting (cable pooling) mogelijk. Netbeheerders krijgen meer ruimte voor maatregelen tegen netcongestie en moeten meer informatie delen. Het Rijk kan dankzij de Energiewet sterker bepalen welke uitbreidings- en verzwaringswerkzaamheden van netbeheerders prioriteit hebben. De nieuwe wet treedt per 1 januari 2026 in werking.

1. Deelopgave Besparen

Op 1 februari 2023 is het raadsvoorstel programma Energie besparen woningen 2023-2030 door uw raad vastgesteld en in maart 2025 heeft het college van B&W het Uitvoeringsplan Isoleren Woningen vastgesteld en aangeboden aan uw raad.

Aanpak isoleren koopwoningen 2026 t/m 2029

Vanuit het Rijk hebben we de drie tranches van de Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (Spuk-LAI) ontvangen. Deze uitkering is bedoeld voor de isolatie van minimaal 4.228 slecht geïsoleerde koopwoningen met een WOZ-waarde lager dan € 429.300,- (peildatum 2023).

Op 9 september 2025 is de aanbesteding voor de wijkgerichte isolatieaanpak voor grondgebonden woningen en de stedelijke aanpak voor VvE's gepubliceerd. De aanpak start in het eerste kwartaal van 2026, onder voorbehoud van een succesvolle aanbesteding.

Eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerde grondgebonden woning (eengezinswoning) met een maximale WOZ-waarde € 429.300,- kunnen in de aanpak kiezen uit twee routes:

1. Zelf een isolatiebedrijf selecteren en zelf de landelijke en gemeentelijke isolatiesubsidie aanvragen;
2. Gebruik maken van een ontzorgingstraject via een externe partij. De externe partij zorgt in dit traject voor het energiebespaaradvies, de uitvoering van de isolatie-/ventilatiemaatregelen en de aanvraag van landelijke en gemeentelijke subsidie.

Eigenaar-bewoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum ontvangen een twee keer zo hoge gemeentelijke subsidie. Hiermee willen wij bereiken dat juist de groep eigenaar-bewoners met een smalle beurs en een slecht geïsoleerde woning wordt gemotiveerd om te isoleren. Dit heeft namelijk een enorm effect op het energieverbruik en daarmee de energierekening. Met de subsidie kunnen zij één á twee maatregelen kosteloos toepassen. Het subsidiebedrag is ook hoger bij toepassing van biobased isolatiemateriaal.

De werving van eigenaar-bewoners voor de wijkgerichte isolatieaanpak voor grondgebonden woningen start in 4 wijken in Nijmegen-West: De Biezen, Wolfskuil, Heseveld en Neerbosch-Oost. Nijmegenaren uit andere wijken kunnen zich vanaf de start ook al aanmelden.

Ook bij de VvE-aanpak kunnen inwoners kiezen uit twee routes:

1. Zelfstandig met de VvE komen tot het besluit om te isoleren, een isolatiebedrijf selecteren en de gemeentelijke isolatiesubsidie aanvragen.
2. Gebruik maken van een ontzorgingstraject via een externe partij. Dit traject bestaat uit een op maat gemaakt pakket, bijvoorbeeld een isolatiescan, hulp bij de besluitvorming en hulp bij het beoordelen van offertes van isolatiebedrijven.

Eigenaar-bewoners van koopwoningen met een hogere WOZ-waarde kunnen gebruik blijven maken van advies van het Nijmeegse energieloket en de doe-het-zelf subsidie. Het Energieloket is dit jaar verhuisd van het Regionaal Energieloket naar Nijmegen.nl.

Doe-het-lekker-zelf cadeaukaarten en advies

Er is een subsidieregeling voor inwoners die zelf isolatie aanbrengen in huis. Eind oktober 2025 worden de laatste doe-het-zelf-adviezen in de huidige vorm aangeboden. Inwoners hebben dan nog drie maanden om de materialen aan te schaffen en te declareren. Daarbij wordt de aanschaf van bio-based materiaal gestimuleerd. Vanwege het succes van deze regeling is het subsidiebedrag afgelopen jaar tussentijds verhoogd. Naar verwachting leidt dit eind oktober 2025 tot het aantal van 1.000 uitgevoerde doe-het-zelf-adviesgesprekken (en adviezen).

Helaas heeft het faillissement van Groupcard, de partij die de doe-het-zelf cadeaukaarten verzorgde, geleid tot aanpassingen in het project en een financieel verlies. Hierover is de raad apart geïnformeerd via een raadsbrief d.d. 2 september 2025.

Het stimuleren van doe-het-zelf-isolatie wordt geïntegreerd in de Aanpak isoleren koopwoningen 2026 t/m 2029 die hiervoor is beschreven.

Aanpak Vereniging van Eigenaars (VvE's)

In 2025 heeft VvE Belang in opdracht van de gemeente begeleiding geboden aan VvE's bij het verduurzamen van woningen. De opdracht loopt tot en met 31 december 2025. De belangstelling vanuit de VvE's is groot, 358 inwoners hebben de informatiebijeenkomsten bezocht. En al 47 VvE leden hebben de cursus van drie dagdelen gevolgd. In deze cursus komen alle technische, financiële en juridische zaken aan bod die van belang zijn om te komen tot een VvE-besluit en daadwerkelijke uitvoering van isolatiemaatregelen. VvE's kunnen na de training gebruik maken van een coach die hen verder begeleidt in de besluitvorming. De aanpak voor VvE's die wij in 2026 starten als onderdeel van de Aanpak isoleren koopwoningen 2026 t/m 2029 is mede gebaseerd op de successen uit de lopende aanpak.

Energiecoaches & energiefixers

Voor inwoners die het meest door energiearmoede getroffen zijn, hebben wij sinds 2022 een aanbod van energiecoaches en energiefixers. Het energiefix-project, uitgevoerd door Sol BV, is eind 2024 afgerond. Vanaf januari 2025 ontvangt het Huis voor Compassie subsidie voor energiecoaches, die zich richt(t)en op gedragsverandering en dat vanaf dit jaar combineren met energiefixmaatregelen (kleine energiebesparende maatregelen, zoals radiatorfolie en tochtstrips). Nadruk hierbij ligt op de ondersteuning van inwoners met een laag inkomen en hoge energielasten. Met de woningcorporaties zijn wij in overleg over extra mogelijkheden om hun huurders met energiearmoede te ondersteunen.

Energiezuinig witgoed

Sinds medio 2023 is vanuit het programma Energie besparen woningen een financiële bijdrage geleverd voor het verstrekken van energiezuinig witgoed via de bijzondere bijstand. Deze financiële bijdrage loopt tot en met 2026.

Natuurvriendelijk isoleren (NVI) en Soorten Management Plan (SMP)

Binnen de deelopgave besparen houden we rekening met Natuurvriendelijk isoleren. Wij volgen de landelijke en provinciale ontwikkelingen op dit terrein nauwgezet. Op dit moment is er in iedere wijk de mogelijkheid om middels de tijdelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren spouwmuurisolatie en dakisolatie vanaf de buitenzijde aan te brengen. Hiervoor wordt wel een grens gehanteerd; de methode mag bij maximaal 6% van de woningen (verspreid over 3 jaar: 1^e jaar 3%, 2^e jaar 2%, 3^e jaar 1%) worden toegepast om toch enige ruimte te geven aan isolatie. Parallel hieraan zijn we met ecologisch onderzoek voor het Soortenmanagementplan (SMP) in de wijken Biezen, Wolfskuil, Heseveld en Neerbosch-Oost gestart, ter voorbereiding op de wijkgerichte isolatieaanpak.

2. Deelopgave Warmte

Actualisatie Warmtevisie en bronnenstrategie

Op 18 december 2024 heeft uw raad de nieuwe Warmtevisie 'Oude stad, nieuwe warmte' vastgesteld. De Warmtevisie geeft de kaders voor de warmtetransitie tot 2035. We geven hiermee inwoners, ondernemers en partnerorganisaties duidelijkheid over onze koers voor de komende jaren. Ook bieden we inwoners, ondernemers en partners handelingsperspectief, zodat ze weten met welke concrete stappen ze aan de slag kunnen. Ter invulling van de motie 'Eén bron is geen bron', die bij de vaststelling van de Warmtevisie is aangenomen, hebben wij 3 themasessies voor de gemeenteraad georganiseerd en op 27 mei jl. de Bronnenstrategie warmtenetten Nijmegen aan u aangeboden. Wij zijn voornemens om in 2026 het Warmteprogramma op te stellen als de Bgiw is vastgesteld, omdat hierin de voorwaarden staan waaraan een Warmteprogramma moet voldoen. De Warmtevisie 2024 zal gebruikt worden voor de inhoudelijke invulling van het Warmteprogramma.

Oprichting Nijmegen Warmte

Op 18 juni 2025 gaf uw raad groen licht voor een warmtenet voor Dukenburg, te realiseren door het publiek integraal warmtebedrijf Nijmegen Warmte. Op 9 juli 2025 is Nijmegen Warmte formeel opgericht en in de eerste Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 10 juli 2025 is de heer L. Hendriks benoemd als directeur.

Met Nijmegen Warmte B.V. lopen we vooruit op de definitieve vaststelling van de Wcw door de Eerste Kamer. Als onderlegger voor het oprichtingsbesluit zijn het bedrijfsplan, de statuten en aandeelhoudersovereenkomst vastgesteld. Gemeente Nijmegen neemt deel aan Nijmegen Warmte B.V. met 25,5% van de aandelen met borging van zeggenschap over belangrijke onderwerpen, zoals betaalbaarheid en duurzaamheid. De statuten van het warmtebedrijf voorzien in de mogelijkheid tot toetreding van een bewonerscoöperatie als aandeelhouder.

Dukenburg

Dit jaar zijn circa 200 appartementen in verschillende complexen van Woonwaarts en Talis aangesloten op het warmtenet van de inloopoplossing. De aanleg van de warmteleidingen in Zwanenveld en Lankforst-Noord om deze complexen aan elkaar te koppelen loopt grotendeels volgens planning, met enkele weken vertraging. De verwachting is dat dit nog voor de winter gereed is. De werkzaamheden hebben op verschillende fronten de nodige leerervaringen opgebracht welke o.a. in de Participatie- en Communicatiestrategie Energietransitie 2025-2030 zijn opgetekend en bij de uitvoering van het vervolg worden meegenomen.

Hengstdal en handleiding bewonersinitiatieven Warmte

De proeftuin Buurt Energie Systeem (BES) Hengstdal in Bomenbuurt-Oost is in voorjaar 2024 'on hold' gezet. Voor deze proeftuin was landelijke subsidie beschikbaar gesteld in het kader van de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). We hebben in de eerste helft van 2025 de evaluatie van het project afgerond en op basis daarvan een plan van aanpak opgesteld hoe we deze middelen in kunnen zetten voor de ondersteuning van een nieuw warmte-initiatief in de wijk Hengstdal. Bewoners hebben de gelegenheid gekregen om een alternatief project in te dienen. Buurt Warmte Coöperatie (BWC) Hengstdal heeft dit gedaan. Met behulp van een subsidie werkt BWC een projectplan uit. Als BWC aan de voorwaarden voldoet, kan een aanvraag worden ingediend bij het Rijk om de resterende proeftuinmiddelen hiervoor in te zetten.

Voor het stimuleren en faciliteren van bewonersinitiatieven in de hele stad hebben we in overleg met bewonersgroepen een concept-Handleiding inwonersinitiatieven Warmte opgesteld, die u naar verwachting voor het einde van dit jaar ter informatie ontvangt.

Stationsdistrict en omliggende wijken

In de Warmtevisie 2024 zijn het Stationsdistrict en de omliggende wijken aangewezen als onderzoeksgebied naar de haalbaarheid van een publiek warmtenet. Daarbij bouwen we voort op de eerdere onderzoeken in het Stationsdistrict. Om de haalbaarheid verder te bepalen zijn diverse stappen gezet.

Met Vattenfall zijn verschillende gesprekken gevoerd over de mogelijkheden om warmte door te leveren aan het Stationsdistrict. Nijmegen Warmte is de beoogde partij om het warmtenet te realiseren in Stationsdistrict en omliggende wijken, maar in eerste instantie wordt met Vattenfall onderzocht of op het bestaande net in Waalfront aangesloten kan worden. De voorwaarden en tarieven hiervoor worden op dit moment uitgewerkt.

We hebben daarnaast een onderzoek uitgevoerd of een warmtenet daadwerkelijk de beste manier is om dit gebied aardgasvrij te maken. Alhoewel dit onderzoek aantoont dat een warmtenet enkele belangrijke voordelen heeft boven warmtepompen blijkt uit het onderzoek ook dat het kostbaar zal zijn om een warmtenet in dit deel van de stad te realiseren.

Als derde stap zijn mogelijke locaties verkend voor een hulpwarmtecentrale. Een warmtenet kan niet zonder een centrale waarmee in geval van storing of grote warmtevraag warmte geleverd kan worden. Een definitieve locatie is nog niet vastgesteld, maar verschillende opties worden op dit moment overwogen.

Winkelsteeg

Er is onderzoek gedaan naar een 'warmte- en koudestrategie Winkelsteeg'. De conclusie is dat voor de nieuwbouw een bodemenergiesysteem duurzaam warmte en koude kan leveren. Om meer duidelijkheid te krijgen over de potentie van de bodem zijn twee proefboringen uitgevoerd. De bodem in Winkelsteeg blijkt geschikt voor het toepassen van bodemenergiesystemen. Bij het uitgeven van de tenders wordt voorgeschreven dat bodemenergie wordt toegepast bij de warmte-/koudevoorziening (WKO). Met een bodemenergieplan zorgen we voor een optimaal gebruik van de beschikbare ruimte in de ondergrond.

Het gebruik van bodemenergie is ook een maatregel om de druk op het elektriciteitsnet zo klein mogelijk te maken. De WKO met bodemenergie verbruikt tijdens de piekmomenten minder elektriciteit dan warmtepompen die gebruik maken van de buitenlucht. We voeren onderzoek uit naar extra mogelijke maatregelen om te bouwen met zo min mogelijk impact op het net. Ook blijven we in gesprek met Liander over de mogelijkheden om ook met netcongestie zoveel mogelijk van het beoogde programma in Winkelsteeg te realiseren.

Aardwarmte

In de aardlagen op 1,2 - 1,5 km diepte is mogelijk potentie voor geothermie aanwezig. Sinds Q2 2023 werken de gemeente Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen (LOAN) samen om die geothermiepotentie nader te onderzoeken. Volgens Energie Beheer Nederland (EBN) is op dit moment geen extra seismisch onderzoek noodzakelijk. Er kan worden toegewerkt naar het uitvoeren van een onderzoeksboring geothermie in de regio. Er wordt een regionale studie gedaan naar geothermie. Daarin wordt de bovengrondse situatie (o.a. afspraken over warmteafzet, ligging warmtenetten en ruimtebeslag bron) en ondergrondse situatie (o.a. opbouw aardlagen, temperatuur water en warmtevermogen bron) in samenhang met elkaar bekeken. De gebiedsverkenning is input voor het bepalen van de voorkeurslocatie van de onderzoeksboring en voor de besluiten van de financiers/subsidieverleners.

3. Deelopgave Energie & Bedrijven

Netcongestie

De toenemende drukte op het stroomnet blijft een belemmering voor het verduurzamen van het energiesysteem en de ontwikkelambities van de stad. In juni 2025 maakte de landelijke beheerder TenneT bekend dat grote uitbreidingsprojecten voor het hoogspanningsnet van Utrecht, Flevopolder en Gelderland langer duren dan gepland. Niet in 2029, maar op z'n vroegst in 2033 is er weer ruimte voor grootverbruikers (bedrijven, utiliteit, etc.) van elektriciteit om leveringscontracten met netbeheerders aan te gaan voor capaciteitsuitbreiding. Er is volgens TenneT zelfs kans op verder uitstel tot 2035, voordat de oplopende wachtlijst kan worden weggewerkt. Voor kleinverbruikers (woningen) is vooralsnog geen sprake van een wachtlijst en daarmee geen noodzaak om hierin te prioriteren op lokaal/regionaal niveau.

Deze ontwikkeling maakt de uitvoering van de in 2024 opgestelde plannen voor het omgaan met netcongestie urgenter. Naast het gemeentelijke masterplan gaat het om het regionale uitvoeringsplan energiesysteem en het actieplan netcongestie Gelderland. Netbeheerder Liander is daarbij onze belangrijkste partner. We zien als gemeente de volgende vorderingen het afgelopen jaar:

- Om lokaal het net tijdig te verzwaren - met een verdubbeling van het aantal elektriciteitshuisjes - hebben we een eerste buurtaanpak afgerond, voor Altrade. Het gemeentelijk afwegingskader is geëvalueerd. Voor de aanpak de komende jaren stelde Liander met de gemeente een samenwerkingsovereenkomst en uitvoeringsplan op. We bereiden een aanpak voor voor de 'aankleding' van de huisjes.
- In de omgevingsvisie is een zoekgebied benoemd voor een nieuw onderstation op termijn in Zuidoost-Nijmegen. We verkennen met Liander wat mogelijk geschikte locaties zijn.
- Energie-opslag in batterijen bieden niet alleen kansen in relatie tot netcongestie, maar kunnen ook een bedreiging vormen. Als gemeente hebben we hierover meer kennis opgedaan en gedeeld. In afstemming met Liander, regiogemeenten en provincie werken we aan regels om te bevorderen dat buurt- en systeembatterijen een goede inpassing krijgen: ruimtelijk, qua veiligheid en netbewust. De aanschaf van thuisbatterijen stimuleren we niet, totdat er regels zijn die het netbewust gebruik ervan garanderen.
- We treffen voorbereidingen om verschillende gebiedsontwikkelingen (Winkelsteeg, de Grift) netbewust te kunnen uitvoeren (zie elders in deze voortgangsbrief).
- We staan actief in contact met andere grotere gemeenten in Gelderland en Utrecht om met lobby de benodigde aanpassing van regelgeving en experimenteerruimte te bevorderen.
- We werken in ons beleid mee met het stimuleren van netefficiënte installaties in de bestaande bouw (hybride in plaats van all-electric warmtepompen).

Regionale Energiestrategie (RES) 2.0

Op 25 februari 2025 stelden we als college de RES2024 vast, een actualisatie van de RES1.0 uit 2021. Op 29 januari gaf u als raad wensen en bedenking aan. Deze hebben we regionaal ingebracht, als opmaat naar een RES2.0 eind van 2025. De ambitie blijft om vóór 2030 in onze regio 1,62 TWh aan hernieuwbare elektriciteitsopwek uit zonneparken, windturbines en grote zonnedaken te realiseren. In de LES is een plan van aanpak 'zon op dak' aangekondigd, om elektriciteitsopwek uit zon op bedrijfsdaken te stimuleren ondanks de stokkende groei. Uit de verkenning voor de aanpak blijkt dat het handelingsperspectief voor bedrijven beperkt is. Dat komt niet alleen door netcongestie, maar ook onzekerheid in de markt over de businesscase. Verder is zonopwek steeds meer onderdeel van een geïntegreerd energiesysteem: op bedrijfsniveau, collectief met 'netburen', of als onderdeel van een lokaal energiesysteem met koppeling van vraag, opslag en aanbod. De keuze is daarom nu niet een nieuwe aanpak uit te werken, maar zon op dak te stimuleren via al lopende trajecten, zoals smart energyhubs en de aanpak MKB.

Nieuw in de RES2024 is een aanpak voor de inrichting van een toekomstbestendig energiesysteem en het tegengaan van netcongestie.

In juni boden we u ter informatie de RES-voortgangsrapportage aan. De rapportage geeft aan dat er belemmeringen zijn voor het waarmaken van de opwekdoelstelling, onder meer door netcongestie. Het uitblijven van nationale normeringen voor windturbines en de invoering van een provinciale afstandsnormering vergroten de onzekerheid.

RES 2.0 wordt met een planMER in Q4 2025 als concept aan u aangeboden om uw raad in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te dienen.

Energiecontroles

Tot nu heeft de ODRN 618 niet-vergunningsplichtige en alle 22 vergunningsplichtige bedrijven op de energiebesparingsplicht gecontroleerd. Tussen januari en september 2025 zijn 26 bedrijven gecontroleerd.

Bij de vaststelling van de Energiewet heeft de Tweede Kamer een amendement aangenomen, op grond waarvan omgevingsdiensten inzicht krijgen in energiegebruikgegevens van bedrijven. Hiertoe is op 23 juni 2025 het Omgevingsbesluit gewijzigd; deze wijziging is op 1 juli 2025 in werking getreden. Deze aanpassing maakt het mogelijk om een completer beeld te krijgen van bedrijven die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht. In de komende maanden werkt de ODRN hiertoe aan een goede koppeling tussen de gegevens van de netbeheerder en de gegevens uit haar VTH zaaksysteem.

Kantoren

De Energielabel-C-verplichting stelt dat kantoorgebouwen per 1 januari 2023 minimaal een energielabel C bezitten. Inmiddels zijn alle 408 kantoorpanden in de gemeente Nijmegen hierop gecontroleerd. We blijven in contact met kantoren totdat tot dat ze minimaal label C hebben. De stand van zaken per 1 september 2025 is dat op zijn minst 82% van het totale kantooroppervlak in de gemeente Nijmegen dat energielabel-C-plichtig is, voldoet. De verwachting is dat dit percentage hoger zal zijn, maar door de overgang van de BRIKS-taken naar de gemeente Nijmegen hebben we achterstand opgelopen in de cijfers die we nu aan het rechtstrekken zijn. Het landelijk gemiddelde ligt volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties op 83%.

Gemeentelijke CO₂-uitstoot

Gemeente Nijmegen verkleint continu de CO₂-uitstoot van haar eigen organisatie. De gemeente gebruikt hiervoor het certificaat van de CO₂-prestatieladder. In dit kader monitoren we onder andere het energie- en brandstofverbruik. Hieronder is te zien dat de CO₂-uitstoot in de loop der jaren flink is gedaald. In 2024 is de uitstoot van de gemeente (exclusief verbonden partijen zoals de DAR) met 81% gedaald ten opzichte van 2019 (100%). Dit komt onder andere door de inkoop van groene stroom en groen gas, het plaatsen van warmtepompen, het nemen van isolatiemaatregelen en het verduurzamen van het wagenpark. Helaas stagneert de afname cq is er sprake van een (zeer) lichte toename, waarschijnlijk omdat er door netcongestie minder warmtepompen kunnen worden geplaatst. We verwachten dat de CO₂-uitstoot weer verder zal afnemen omdat er met ingang van 2025 meer elektrische voertuigen zullen worden aangeschaft.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ton CO₂-uitstoot (x 1000 kg)	16.530	12.635	5.039	3.626	2.897	3089
Voortgang	100%	-24%	-70%	-78%	-82%	-81%

Plan van aanpak MKB en maatschappelijke instellingen

In aanvulling op het Regionaal Energie Expertiseteam (REE) van de Groene Metropoolregio zijn wij in september 2025 een lokale proactieve(re) aanpak van energiebesparing bij MKB-bedrijven en maatschappelijke organisaties gestart. De focus ligt in eerste instantie op 3 sectoren: bedrijven op de Winkelsteeg en Kerkenbos, detailhandel en horeca en zorg. Over het plan van aanpak hebben wij u onlangs geïnformeerd.

Green Deal TPN-West

Ook afgelopen periode zijn weer stappen gezet in de ontwikkeling van een Smart Energy Hub (SEH) voor een aantal bedrijven op en rond de Handelsweg. Dit is een samenwerking tussen een zestal bedrijven en Liander met als belangrijkste doel om de ontstane netcongestieproblemen het hoofd te bieden. De bedrijven op TPN West hebben afgelopen jaar gebruikt om overeenstemming te krijgen over de juridische constructie die nodig is voor het delen van energie. Eén van de doelstellingen is te komen tot een groepscontract met Liander. Daarnaast zijn er deelonderzoeken uitgevoerd, zoals de toepassing van mobiele batterijen en naar een lokaal energiesysteem met gebruik van geplande en bestaande wind- en zonneparken tussen Wijchen, Beuningen en Nijmegen. De mobiele batterij bleek financieel en praktisch niet haalbaar. Lokaal gebruik van wind en zon is vooral kansrijk bij de uitbreiding van Bijsterhuizen (grondgebied Wijchen).

Ook loopt er een onderzoek naar de haalbaarheid van een 'warmteschap'. Het idee hierachter is dat gezamenlijk restwarmte van de ARN wordt ingekocht zodat ze geen aardgas meer hoeven te gebruiken voor bijvoorbeeld ruimteverwarming. Dit onderzoek loopt.

Smart energy hub Bijsterhuizen

Gemeente Wijchen heeft een kerngroep Smart Energy Hub Bijsterhuizen. Omdat een deel van dit bedrijventerrein op Nijmeegs grondgebied ligt, neemt gemeente Nijmegen deel aan dit initiatief. In dit kader zijn energiescans uitgevoerd bij o.a. zes bedrijven op Nijmeegse grondgebied. De conclusie hieruit was dat de meeste bedrijven geen acute problemen hebben maar dat dit anders wordt als ze het vervoer willen gaan elektrificeren.

Energiesysteem De Grift

In Nijmegen Noord is uitbreiding van het bedrijventerrein De Grift gepland, met uitgifte van 30 ha aan bedrijfskavels. Voor de grotere bedrijven is het vanwege netcongestie echter de komende jaren niet mogelijk om nieuwe elektriciteitstransportcontracten af te sluiten met de netbeheerder. Als gemeente hebben we een verkenning laten uitvoeren of het mogelijk is De Grift 'netneutraal' te ontwikkelen. Er blijken kansen te zijn, waarbij samenwerking

nodig is met de lokale energiecoöperatie WPN, netbeheerder Liander en bestaande bedrijven op het terrein. De kansen voor samenwerking werken we momenteel verder uit.

Verkenning lokale beweging

In Nijmegen zijn meerdere bewonersinitiatieven actief. Deze initiatieven hebben samen het Steunpunt energietransitie opgericht. In het kader van de ambitie van de gemeente om samen met inwoners de energietransitie en verduurzaming in de wijken te realiseren, is aan dit steunpunt subsidie verstrekt. Doel is om bestaande bewonersinitiatieven te ondersteunen/activeren en om inwoners te stimuleren tot het oprichten van nieuwe bewonersinitiatieven. Zoals in het participatie- en communicatieplan 'Oude stad, nieuwe energie' is aangekondigd, zijn we samen met bestaande bewoners- en vrijwilligersinitiatieven - het Steunpunt Energietransitie, Windpark Nijmegen-Betuwe (WPN) en Huis voor Compassie - een verkenning gestart naar de ontwikkeling van een groeiende lokale beweging of uitvoeringsorganisatie.

Klimaat- en energiemonitor

In de bijgevoegde klimaat- en energiemonitor laten we zien welke vooruitgang is geboekt in het behalen van de klimaatdoelen en het verlagen van het energieverbruik.

De totale CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) bedroeg in 1990 1.023 kton en is met -45 % gedaald naar 564 kton in 2024 (voorlopige cijfers). De tussendoelstelling is een 55% reductie in 2030. Deze netto daling is het gevolg van diverse factoren: een daling door besparing bij woningen en bedrijven, het sluiten van bedrijven en het verduurzamen van de landelijke elektriciteitsmix; en een stijging door de nieuwbouwwoningen.

De totale energiebesparing bedraagt ten opzichte van 2008 -35 % en de duurzame energieopwek bedraagt 7,0 %.

Motie scope 3-emissies CO₂-uitstoot

Op 29 januari heeft uw raad de motie "voorkom een klimaatwaterbed houd rekening met scope 3 uitstoot beslispunten 2, 4 en 5" aangenomen. Hierin roept u op om te onderzoeken "hoe scope 3-emissies in het vervolg beter inzichtelijk gemaakt kunnen worden, en welke beleidsmaatregelen of samenwerkingsverbanden hierop gericht kunnen worden", "hoe we samen kunnen werken met andere gemeenten en regio's" en "hierover aan de raad te rapporteren in Q4 2025". In de bijlage vindt u een rapportage van de scope 3-uitstoot van inwoners en van onze eigen organisatie.

Uit het onderzoek blijkt dat ruim 90% van de klimaatimpact van de eigen organisatie en 80% van de klimaatimpact van inwoners bestaat uit scope 3-emissies. Voor de eigen organisatie hebben de grond-, weg en waterbouw (GWW) en afval de grootste scope 3 uitstoot. Bij afval is al het huishoudelijk afval van inwoners meegerekend als scope 3 uitstoot van de gemeente Nijmegen, omdat wij opdrachtgever zijn voor het ophalen en verwerken van het afval. Huishoudelijk afval is bij de inwonersanalyse ook meegenomen.

Deze komt dus in beide analyses terug. Het onderzoek is grotendeels gebaseerd op kengetallen, aangezien gegevens over de daadwerkelijke consumptie van Nijmegenaren niet beschikbaar zijn. Het rapport geeft dus vooral inzicht in de orde van grootte van verschillende bronnen van CO₂-uitstoot, maar kan niet gezien worden als nulmeting.

Om inzicht te krijgen in welke beleidsmaatregelen gericht kunnen worden op het verlagen van de scope 3 CO₂-uitstoot, heeft CE Delft een onafhankelijke analyse gemaakt van de Uitvoeringsagenda Circulaire Stad. Hierin heeft CE Delft gekeken naar de doelstellingen, de verwachte effectiviteit van de maatregelen en of er nog belangrijke maatregelen ontbreken. Belangrijke bevindingen van CE Delft zijn dat:

- Gemeente Nijmegen vooral inzet op haar rol als presterende overheid; circulair werken in de eigen organisatie. We hebben hiervoor gekozen, omdat we hier het meeste invloed hebben en de grootste resultaten verwachten van onze beperkte capaciteit en middelen. We onderkennen dat ook andere rollen belangrijk zijn in de transitie. We houden daarom het netwerk warm en als zich concrete vragen of kansen aandienen, kunnen we hier intensiever op inzetten. De voorbeelden uit het rapport geven hierin richting.
- Veel maatregelen in de verkennende en onderzoekende fase zitten. We herkennen deze analyse. Tegelijkertijd merken we dat er zijn nog veel onzekerheden zijn over de impact van circulair werken op bijvoorbeeld financiën, ruimtevraag, werkprocessen en beschikbaarheid van materialen en grondstoffen. We verwachten dat de ontwikkelingen hierin snel zullen gaan. Ondertussen zitten we natuurlijk niet stil. Door zelf ervaring op te doen, kunnen we de transitie versnellen en tegelijkertijd onze kennis over circulair werken vergroten.
- In het rapport worden inspirerende voorbeelden genoemd, die wij met belangstelling volgen. We onderkennen dat het belangrijk is om kennis te delen en van elkaar te leren. We werken binnen de Groene Metropool Regio en de Circulaire Raad aan de circulaire economie, waarbij ook kennisuitwisseling plaats vindt. Daarnaast hebben we afstemming met andere gemeenten, zoals Leiden, Rotterdam, Amsterdam en Arnhem om goede voorbeelden te delen. Zo halen we inspiratie uit de Leidse Ladder en hebben we richtlijnen opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR).

Tot slot

Nu we ‘Nieuwe tijden, nieuwe wegen’ (Frappier toujours) over Kaderstelling & controle hebben vastgesteld als standaardwerkwijze zouden we de verzending van een specifieke voortgangsbrief over de energietransitie vanaf 2026 willen beëindigen. Eén van de twee uitgangspunten voor deze werkwijze betreft eenvoud bij de opzet van de informatievoorziening, wat onder meer impliceert dat we ons ‘het beste kunnen beperken tot de producten in onze P&C-cyclus’. Specifiek in het geval van de energietransitie is er veel overlap tussen deze voortgangsbrief, het jaarlijkse Milieujaarverslag en de jaarrekening. Vanaf 2026 breiden we na beëindiging van de voortgangsbrief het hoofdstuk over de energietransitie in het Milieujaarverslag uit met extra informatie.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlagen:

1. Klimaat- en energiemonitor 2024
2. Rapport Indirecte CO₂-emissies in Nijmegen – scope 3-emissies van de gemeentelijke inkoop en inwoners, en een analyse van de circulaire agenda (CE Delft aug. 2025)